

Guia de l'estudiant

2000 | 2001

Universitat de Vic

Mestre.

Educació Física

Facultat d'Educació

UNIVERSITAT DE VIC

Biblioteca

Primera edició: juliol de 2000

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Llibreria-Copisteria de la Universitat de Vic

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	18
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressions artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual) ..	21
Llengua, Literatura i la seva Didàctica (Didàctica de la Llengua i la Literatura)	25
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	28
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	33
Matemàtica i la seva Didàctica	35

Presentació

Benvolgut/da estudiant:

Amb aquestes quatre ratlles de presentació s'enceta la «Guia de l'estudiant» per al curs 2000-2001 en la qual trobaràs els aspectes bàsics per orientar-te en la teva activitat a la Facultat d'Educació.

Si ets un nou estudiant del nostre centre, et donem la benvinguda i et recomanem vivament la lectura de la «Guia». Si ja ets estudiant de cursos anteriors també et fem la mateixa recomanació perquè cada curs hi ha novetats i modificacions respecte de la «Guia» anterior.

La part central de la «Guia» són els programes de les assignatures obligatòries, amb el nom dels professors que les imparteixen, les metodologies, bibliografies, sistemes d'avaluació. Val la pena que a l'inici de curs facis una bona lectura dels programes que cursaràs per fer-te una idea de l'enfocament, les temàtiques i les tasques que hauràs de realitzar. Un cop iniciat el curs, la «Guia» et servirà de referència constant: tingues en compte també que al mes de febrer canviaràs d'assignatures i en començaràs de noves. També has de tenir en compte que els nostres estudis són de caràcter presencial. En aquest sentit, l'assistència continuada a classe és un factor que es valora per part dels professors.

Però també és molt important que repassis la informació referent a l'organització de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic, així com tota la informació que et cal saber per entendre el funcionament del Pla d'Estudis perquè d'aquesta manera podràs triar i canalitzar els teus interessos personals amb més coneixement de causa. Aquesta «Guia» es complementa amb el volum que conté la informació de les assignatures optatives i de lliure elecció de les diferents especialitats de Mestre.

Esperem que la «Guia» et sigui d'utilitat i et recomanem que la tinguis sempre a mà per poder-la consultar. Finalment, et desitgem un bon curs acadèmic i que les previsions que professors i personal de serveis hem planificat i que consten en aquesta «Guia de l'Estudiant» es corresponguin amb la pràctica diària amb l'objectiu d'oferir una bona formació universitària.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els següents ensenyaments:

- Mestre. Especialitat Educació Infantil
- Mestre. Especialitat Educació Primària
- Mestre. Especialitat Educació Especial
- Mestre. Especialitat Llengua Estrangera
- Mestre. Especialitat d'Educació Física
- Educació Social
- Llicenciatura de Psicopedagogia

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen els professors d'una mateixa àrea disciplinària. Actualment hi ha sis Departaments:

- Departament de Ciències i Ciències Socials
- Departament de Ciències de l'Educació
- Departament d'Educació Especial
- Departament d'Educació Infantil
- Departament d'Expressions
- Departament de Filologia

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor/professora que exerceix de coordinador.

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels següents membres:

- Dr. Antoni Tort i Bardolet, degà
- Sr. Sebastià Riera i Cusí, cap d'Estudis
- Dr. Robert Ruiz i Bel, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
- Sr. Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
- Sr. Antoni Uix i Güell, gerent
- Sra. Montserrat Vilalta i Ferrer, secretària

La Junta de Facultat

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat.

Està constituïda per:

- El degà de la Facultat, que la presideix.
- La resta de membres del deganat de la Facultat.
- Els caps de departament.
- Dos representants dels professors amb docència plena o exclusiva a la Facultat.
- Dos estudiants de la Facultat.
- Un representant del personal no docent destinat a la Facultat.

Departaments, professorat i professionals dels serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Cap: Josep Casanovas i Prat
Professors: Josep Ayats i Bancells
Miquel Caballeria i Suriñach
Pau Casañas i Xuriach
Montserrat Casas i Casacuberta
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Joan Mir i Tubau
Santiago Ponce i Vivet
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Andreu Roca i Prat
Carme Sanmartí i Roset
Jacint Torrents i Buxó
Joan Vancells i Flotats

Departament de Ciències de l'Educació

Cap: Isabel Carrillo i Flores
Professors: Jaume Carbonell i Sebarroja
Miquel Casanovas i Prat
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini Matheu
Rosa Guitart i Aced
Cristina Jurado i Verdaguer
Ramon Plandiura i Vilacís
Anna Pujol i Costa
Xavier Rambla i Marigot
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Montserrat Solerdelcoll i Ralló
Antoni Tort i Bardolet

Departament d'Educació Especial

Cap: Jesús Valero i García
Professors: Montserrat Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Montserrat Castells i Clota
Ramon Coma i Ferrer
Manel Dionís Comas i Mongay
Fina Cullell i Suriñach
Josep Font i Roura

José Ramón Lago Martínez
Olga Pedragosa i Xuclà
Pere Pujolàs i Maset
Gemma Riera i Romero
M. Rosa Roca i Tañà
Robert Ruiz i Bel
Joan Sala i Baiget
Núria Tarré i Gallart

Departament d'Educació Infantil

Cap: Núria Franc i Batlle
Professors: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
M. Carme Bernal i Creus
M. Teresa Buscart i Corominas
M. Antònia Canals i Tolosa
Miquel Casadevall i Ginestet
Providència Daufi i Moreso
M. Teresa Feu i Vidal
Teresina Maideu i Puig
Maite Pujol i Mongay
Neus Sol i Mauri

Departament d'Expressions

Cap: Josep Vernis i Burés
Professors: Joan Arumí i Prat
Jaume Ayats i Abeyà
Sebastià Bardolet i Mayola
Miquel Pérez i Mas
Dolors Rusiñol i Cirera
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Cap: Teresa Puntí i Jubany
Professors: Francesc Codina i Valls
Jordina Corominas i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Josep Gallart i Bau
Núria Medina i Casanovas
Ronald Puppo i Bunds
Modest Reixach i Pla
Carme Rubio i Larramona
Segimon Serrallonga i Morer
Llorenç Soldevila i Balart
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Coordinació Pràctiques: Providència Daufí i Moreso

Professionals dels Serveis

Cap de Secretaria: Elisabet Vila i Sala

Secretària de Direcció: Dolors Ruiz i Zafra

Secretària de Pràctiques: Dolors Muñoz i Vilaseca

Secretàries auxiliars: Rosa M. Guix i Godayol

Laura Campas

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants:

25 de setembre a les 10h. (grups matí) i a les 16h. (grups tarda).

Docència primer quadrimestre:

del 25 de setembre al 19 de gener.

Exàmens:

1a convocatòria: del 22 de gener al 2 de febrer

2a convocatòria: del 25 al 29 de juny

Docència segon quadrimestre:

del 19 de febrer al 8 de juny.

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 22 de juny

2a convocatòria: del 3 al 17 de setembre

Estada a l'escola:

del 5 al 16 de febrer.

Dies festius a tots els centres de la UV:

12 d'octubre del 2000, dijous

13 d'octubre del 2000 (pont), divendres

1 de novembre del 2000, dimecres

6 de desembre del 2000, dimecres

7 de desembre de 2000 (pont), dijous

8 de desembre de 2000, divendres

1 de maig del 2001, dimarts

4 de juny del 2001, dilluns

5 de juliol del 2001, dijous

11 de setembre del 2001, dimarts

Vacances de Nadal:

del 23 de desembre de 2000 al 7 de gener del 2001 (ambdós inclosos)

Vacances de Setmana Santa:

del 7 al 16 d'abril del 2001 (ambdós inclosos)

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis 2000

D'acord amb nou el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Física, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives i cada crèdit equival a 10 hores de classe.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	C.A.	Grup A (matí)
Didàctica General	10,5	Anual
Teories i Institucions Contemporànies en Educació	6	1r
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	Anual
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	2n
Educació Artística i la seva Didàctica	13,5	Anual
Llengua, Literatura i la seva Didàctica	12	Anual
Matemàtica i la seva Didàctica	4,5	2n

Assignatures obligatòries de primer curs (Pla 2000)

Didàctica General

PROFESSORAT: Cristina JURADO i VERDAGUER
Núria SIMÓ i GIL

Assignatura anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola, a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i jutjar estratègies, metodologies i recursos que permetin afrontar aquest procés.

Aquests aspectes impliquen posar en contacte els estudiants amb la realitat escolar amb l'ajuda de coneixements científics i culturals, i amb instruments pràctics tot entenent l'escola com un fenomen educatiu complex que es relaciona amb l'entorn social i amb les diverses expressions de la vida quotidiana.

Impliquen també una coordinació d'estratègies de treball interdisciplinari connectades als diversos treballs i iniciatives pedagògiques que duen a terme els estudiants en aquesta assignatura i en les altres que cursen durant el primer i segon quadrimestre. S'establiran, doncs, propostes de treball conjunt amb la resta d'assignatures que coincideixin en els mateixos quadrimestres.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que l'estudiant cal que relacioni per entendre de quina manera el docent organitza la seva pràctica.

1. Introducció

- 1.1. Què és la Didàctica?
- 1.2. Acció educativa

2. Les finalitats educatives

- 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
- 2.2. Finalitats de l'educació avui

3. L'escola

- 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
- 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
- 3.3. Models d'escola

4. Fer de mestre

- 4.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
- 4.2. L'equip de mestres
- 4.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar
- 4.4. La tutoria

5. L'infant i el grup-classe

- 5.1. Atenció a la diversitat

- 5.2. Agrupament d'alumnes
- 5.3. L'ambient de classe :
 - 5.3.1. Relacions mestre/alumnat
 - 5.3.2. Relacions entre alumnat
- 6. Currículum escolar i avaluació
 - 6.1. Models d'ensenyament/ aprenentatge i currículum
 - 6.2. El currículum com a procés de presa de decisions
 - 6.3. Anàlisi dels components del currículum
 - 6.4. Paper de l'avaluació a l'escola
- 7. Tema Transversal: Estratègies per ensenyar i aprendre
 Aquest tema es treballarà al llarg del curs a través del projecte de recursos didàctics per treballar a l'aula:
 - 7.1. Recursos educatius
 - 7.2. Metodologies de treball a l'aula
 - 7.3. Planificació didàctica. Sequències didàctiques
- 8. L'estada a l'escola: observació de la pràctica d'aula.
 Els diferents temes del curs treballaran elements de reflexió per estudiar:
 - 8.1. Característiques dels infants, relacions dins del grup
 - 8.2. Relacions mestres-alumnat
 - 8.3. Metodologies i estratègies didàctiques

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionatge de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar també que des de l'assignatura de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola. Durant aquest període s'utilitzaran tècniques d'observació que ajudin a descriure aspectes relatius a la vida d'un centre. En el moment oportú es facilitarà bibliografia específica per a cada tema i, si s'escau, es distribuïran materials fotocopiats.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites.
- Realització d'una Reflexió Personal Individual que reculli les idees clau de cada tema establint relacions amb les diferents fonts d'informació treballades: lectures, experiències viscudes, aspectes de la vida quotidiana.
- Realització d'un Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre un tema relacionat amb el programa de l'assignatura. Aquest treball s'haurà d'exposar a la classe.
- Es valorarà també la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. et al. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*, Madrid: Aprendizaje: Visor, 1994.
- Calatayud, E.; Palanca, O. *L'avaluació a l'educació primària*, Valencia: Octaedro, 1994.
- Cano, M. I., Lledó, A. *Espacio, comunicación y aprendizaje*, Sevilla: Díada, 1995.
- Carlson, J. Thorpe, C. *Aprender a ser maestro*, Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Cela, J; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Coll, C. et al. *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Aula XXI, 1992.

- Connell, R. W. *Escuelas y justicia social*, Madrid: Morata, 1997.
- Egan, K. *Fantasia e imaginación: su poder en la enseñanza*, Madrid: MEC/Morata, 1994
- Elliot, J. *Práctica recerca i teoria en educació*, Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Franch, J. et al. *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992
- Nova, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Rosales, C. *Didáctica. Núcleos fundamentales*, Madrid: Narcea, 1988.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general. Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado*, Madrid: Morata, 1994.
- Torrents, *Aprender a enseñar a aprender*, Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La práctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORA: Anna PUJOL i COSTA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Aquesta assignatura es proposa vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

L'objectiu d'aquesta assignatura és el de conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La Psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nouat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
 - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
 - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
 - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
 - Desenvolupament físic i psicomotor
 - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
 - Desenvolupament del llenguatge
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
 - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
 - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament psicosexual
 - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
 - Capacitat intel·lectual
 - Motivació
 - Mètodes d'ensenyar a pensar
 - Personalitat
 - Interacció professor/a-estudiant
 - Estructura i processos de l'aula
 - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills
 - Fites i estratègies de socialització entre pares i fills

- Les relacions entre germans
 - L'estimulació afectiva i cognitiva
 - Família i escola: pares i professors
- 11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

5 % - Assistència i participació a les classes

10% - Ressenya d'un llibre de psicologia del desenvolupament o de psicologia educativa.

60 % - Dues proves escrites, una en cada quadrimestre referents a:

- . Contingut del temari.

- . Lectura obligada de dos llibres, un de Psicologia del desenvolupament (primer quadrimestre) i l'altre de Psicologia educativa (segon quadrimestre).

25 % - Treball d'observació i estudi del procés d'aprenentatge i desenvolupament evolutiu d'un nen o nena.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

Cada estudiant/a haurà de llegir obligatòriament dos llibres, a escollir d'entre els següents àmbits:

1. Àmbit de la Psicologia del desenvolupament

Osterrieth, P.: *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991

Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume, 1997

Triadó, C.: *Psicología evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1998.

2. Àmbit de la Psicologia educativa

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999

Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981

Delval, J. *Creer y pensar*. Barcelona: Paidós.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Beltran, J. i altres: *Psicología de la educación*. Madrid: Eudema Universidad, 1987.

Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.

Coll, C. ; Marchesi, A.; Palacios, J. (comps.) *Desarrollo psicológico y Educación, I. Psicología evolutiva*.

Madrid: Alianza Editorial, 1990.

Delval, Juan: *Psicología del desarrollo*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.

Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez

- Roca, 1987.
- Palacios, J.; Marchesi, A. i Coll, C. (comp.): *Desarrollo psicológico y educación*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palacios, J. Marchesi, A.; Carretero, M: *Psicología evolutiva 2. Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palmero, F i Fernández-Abascal, E.G. (coords.): *Emociones y salud*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Aníbal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Tapia, J.A.: *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana, 1991.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.
- Woolfolk, Anita: *Psicología educativa*. Mèxic: Prentice Hall, 1999.

Educació Artística i la seva Didàctica
Expressions artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORS: Josep VERNIS i BURÉS
Miquel PÉREZ i MAS
Jaume AYATS i ABEYÀ

Troncal obligatòria, 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer les tècniques, els codis i els procediments que permetin a l'estudiant dur a terme una educació a l'aula a través de les expressions musicals, plàstiques i audiovisuals.
- Formar els estudiants per tal que rebin, processin i utilitzin correctament els missatges artístics perquè siguin assumits i duts a la pràctica amb llibertat, d'una manera intel·ligent i crítica.

CONTINGUTS:

Bloc 1 - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.

Repertori:

1.1 Signes generals i llur significat.

1.2 Aspectes rítmics.

1.3 Aspectes mètrics.

1.4 Aspectes melòdics.

1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.

2. Música, cultura i societat:

2.1 Presència de la música en la societat.

2.1.1 Nocions de caire teòric:

Quina presència té la música en el nostre entron. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.

2.1.2 Pràctica:

a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.

b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.

3. Música: Projectió didacticopedagògica:

3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:

3.1.1 Nocions de caire teòric:

1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.

a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.

b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.

c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la participació; la cooperació.

2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.

3.2.2 Pràctica:

Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:

- 1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.
- 1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.
- 1.3 Límits d'espai.
- 1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.

2. El punt:

- 2.1 El punt com a element gràfic mínim.
- 2.2 El punt en l'espai.
- 2.3 El punt sobre el pla.
- 2.4 Capacitat expressiva del punt.
- 2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.

3. La línia:

- 3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
- 3.2 La línia en l'espai.
- 3.3 La línia sobre el pla.
- 3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.
- 3.5 Divisió dels límits de l'espai.
- 3.6 Línies tancades.
- 3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).

4. El color:

- 4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.
- 4.2 Color matèria (pigmentació).
- 4.3 Colors primaris.
- 4.4 Gammes cromàtiques.
- 4.5 Comportament dels colors.
- 4.6 Exercicis de gradació del color (valors).
- 4.7 Colors càlids i colors freds.
- 4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.

5. Composició:

- 5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
- 5.2 Simetries o asimètries.
- 5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
- 5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.
- 5.5 Composició de formes tancades

6. La matèria:

- 6.1 Possibilitats expressives de la matèria.
- 6.2 Textures.
- 6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.
- 6.4 Composició de textures.

7. El volum:

- 7.1 Volums en l'espai.
- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
 - 8.1 Dimensió.
 - 8.2 Relació en les dimensions.
 - 8.3 Mòdul.
 - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
 - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
 - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
 - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
 - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
 - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3 - AUDIOVISUAL:

- 1. Introducció:
 - 1.1 Concepte d'imatge i comunicació.
 - 1.2 Realitat i representació.
- 2. Tecnologia dels mitjans audiovisuals:
 - 2.1 La imatge fotogràfica.
 - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
 - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
 - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
 - 2.5 La imatge numèrica.
- 3. El llenguatge audiovisual:
 - 3.1 El llenguatge cinematogràfic.
 - 3.2 La narració audiovisual.
 - 3.3 El "dialecte" televisiu.
 - 3.4 L'escriptura audiovisual: el guió.
- 4. Estructura de la producció audiovisual:
 - 4.1 La producció cinematogràfica i videogràfica.
 - 4.2 La producció televisiva.
- 5. Lectura de la imatge:
 - 5.1 Anàlisi de la imatge fixa.
 - 5.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film
 - 5.3 Propostes metodològiques per a l'anàlisi de la imatge publicitària.
- 6. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals:
 - 6.1 El potencial educatiu de la fotografia.
 - 6.2 Didàctica de la imatge en moviment.
 - 6.3 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.
 - 6.4 El vídeo didàctic: característiques.
 - 6.5 Televisió i educació.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració dels coneixements especificats. A més, s'hauran de realitzar exercicis específics per a cada un dels blocs que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'aprovació dels exercicis de cada bloc.

El Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3 constarà d'un treball i d'una prova final.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

- Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.

Bloc 3. Audiovisual:

- Aparici, R; Garcia, A.; Valdívía, M., *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Ferrés, J., *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
Ferrés, J.; Batolomé, A.R., *El video, enseñar video, enseñar con el video*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
Fontcuberta, J., *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Gubern, R., *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
Martínez Abadía, J., *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, video, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
Pérez, M., *Diccionari dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
Roda, F., Beltran, R. *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
Romaguera, J., et al., *El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
Soler, L., *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Llengua, Literatura i la seva Didàctica

Didàctica de la Llengua i la Literatura

PROFESSORA: Teresa PUNTÍ i JUBANY

Anual. 12 crèdits.

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per als seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS:

A. *Escola i aprenentatges lingüístics.*

1. Societat, llengua i escola. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) als usuaris (dialectes).
2. El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors.
3. L'ensenyament del català i en català: visió històrica.
4. Bases psicolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2; l'educació bilingüe i la immersió lingüística.

B. *L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua:*

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular:
 - 1.1 Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació i treball sistemàtic.
 - 1.1.1 Les habilitats lingüístiques en el treball d'ús i comunicació.
 - 1.1.2 La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
 2. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola:
 - 2.1 Punts de partida per al treball de llengua: textos, imatges, jocs, situacions comunicatives, etc.
 - 2.2 Els diferents tipus d'activitats: d'aprenentatge i d'avaluació, orals i escrites, perceptives i productives, obertes i tancades, inductives i deductives, individuals i col·lectives. Seqüències didàctiques, projectes i tallers.
 - 2.3 Les eines bàsiques per al mestre: el folklore, els repertoris de recursos orals i escrits, els aparells audiovisuals i informàtics, els llibres de text, les gramàtiques, els diccionaris i els vocabularis, les revistes especialitzades, etc.
3. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua:
 - 3.1 El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència.
 - 3.2 La diversitat textual: tipologies textuals, classificació dels textos segons el canal, l'àmbit d'ús, etc.
 - 3.3 Característiques de la llengua oral i de la llengua escrita.
 - 3.4 Anàlisi de produccions orals i escrites.

C. *Les habilitats lingüístiques:*

1. Les habilitats perceptives:
 - 1.1 La comprensió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 1.2 El procés lector i les habilitats implicades en la lectura.
 - 1.2.1 La comprensió lectora. El text literari.

- 1.2.2 El treball de lectura a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
2. Les habilitats productives:
 - 2.1 L'expressió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 2.2 El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
 - 2.2.1 La composició escrita.
 - 2.2.2 El treball d'expressió escrita a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà, d'una banda, en un treball de recerca, i de l'altra, en la valoració de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs i de les proves parcials que s'acordin, les quals poden ser recuperades en un examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Apartat A)

- Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*, 2 vols. Vic: Eumo Editorial, 1991-1992.
- Artigal, J.M. *La immersió a Catalunya*, Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Edicions 3 i 4, 1997.
- Boix, E; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*, Barcelona: Laia, 1976.
- Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
- Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
- Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ediuoc/Proa, 1998.

Apartat B)

- Bassols, M. i Torrent, A. *Models textuais*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Camps, A. (ed.). *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
- Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
- Codina, F.; Coromina, E.; Fargas, A.; Fornols, J. *Llengua i comunicació 3/4*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Coromina, E.; Casacuberta, X.; Quintana, D. *El treball de recerca*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
- Disseny curricular. Ensenyament Primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
- Tusón, J. *L'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1996.

Apartat C)

- Camps, A. et al. *L'ensenyament de l'ortografia*. Barcelona: Graó, 1989.
- Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1985.
- Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D. *La correcció del treball escrit*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.

- Cassany, D. *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó, 1993.
- Colomer, T (ed.) *Ajudar a llegir*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Díaz, E i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Jolibert, J. *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó, 1992.
- López del Castillo, L. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/1. Fonètica i ortografia*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/2. Morfologia i sintaxi*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/3. Lèxic i estilística*. Moià: Ed. de l'autor, 1989.
- Serafini, M.T. *Cómo se escribe*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Serafini, M.T. *Cómo se estudia*. Barcelona: Paidós, 1991.
- Solé, I. *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.

Recursos:

- Bassa, R. et al. *Diccimots. El diccionari a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bassa, R. et al. *Lexijocs. El lèxic a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.
- Badia, D., Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bigas, M.; Camps, A.; Milian, M. *Jocs de llenguatge. Jocs d'expressió (2)*. Barcelona: Teide, 1985.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Publicacions periòdiques:

- Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura
 COM ensenyar català als adults
 Escola Catalana
 Guix
 Llengua i ús
 Pratiques
 Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORA: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació.

1. Concepte d'educació.
 - 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Els components d'una proposta educativa.

Bloc II: Evolució de la pedagogia contemporània.

2. Els antecedents de la pedagogia contemporània.
 - 2.1. El naturalisme.
 - 2.2. El positivisme.
 - 2.3. L'idealisme.
3. Els corrents pedagògics contemporanis.
 - 3.1. L'experimentació i la pedagogia activa.
 - 3.2. La pedagogia com a ciència de l'esperit.
 - 3.3. La pedagogia socialista i marxista.
 - 3.4. Les pedagogies antiautoritàries.
 - 3.5. El moviment de la desescolarització.
4. Les perspectives educatives del segle XXI.
 - 4.1. L'educació i la crisi de la modernitat.
 - 4.2. Les noves tendències pedagògiques. La presència de la pedagogia crítica, l'ecologisme i el pacifisme en les propostes educatives actuals.
 - 4.3. L'educació en la societat de la informació. L'educació permanent.

Bloc III: Les institucions educatives, ahir i avui.

5. La institució escolar.
 - 5.1. El desenvolupament dels sistemes educatius.
 - 5.2. La construcció social de l'espai i el temps escolars.
6. Els subjectes de l'educació.
 - 6.1. La infància a l'època contemporània.
 - 6.2. La formació dels mestres.
 - 6.3. El paper de la comunitat educativa.
7. La construcció del coneixement escolar.
 - 7.2. L'educació intel·lectual.
 - 7.3. L'educació ètica.
 - 7.4. L'educació estètica.
 - 7.5. L'educació física.
8. L'educació fora de l'escola.

8.2. La família i els altres agents de socialització.

8.3. La ciutat educativa.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

b) Treballs individuals:

1) Lectura i comentari individual d'un llibre a escollir entre els que es proposen a la bibliografia com a llibres de lectura.

2) Redacció d'un assaig (6-8 pàgs.) sobre algun dels temes treballats a classe.

c) Comentaris de text i activitats de classe: Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de text que seran avaluats de forma individual.

d) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels dos treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Comentaris de text, activitats i participació a la classe.....	3
-Treball escrit sobre la lectura d'un llibre	3
-Assaig	4
Total....	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

El dia fixat per a l'assignatura en el calendari oficial d'exàmens caldrà presentar-se obligatòriament per mantenir una entrevista individual amb el professor.

BIBLIOGRAFIA:

a) Llibres de lectura:

Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1995.

Ferrer i Guàrdia, F. *L'escola moderna*. Vic: Eumo Editorial, 1990.

Ferrière, A. *L'autonomia dels escolars*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Freinet, C. *Per l'escola del poble*. Vic: Eumo Editorial, 1995.

Freire, P. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, 1987.

Kant, I. *Sobre Pedagogia*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.

Locke, J. *Pensaments sobre l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Makarenko, A. *Poema pedagògic*. Madrid: Akal, 1985.

Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.

Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1987.

Neill, A.S. *Summerhill*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
Reimer, E. *La escuela ha muerto*. Barcelona: Guadarrama, 1981.
Trilla, J. *Aprender, lo que se dice aprender... Una teoría alfabética de la educación*. Barcelona: Octaedro, 1998.
Xirau, J. *Pedagogía i vida*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
Alumnes de l'escola de Barbiana. *Carta a una mestra*. Vic: Eumo Editorial, 1998.

b) *Llibres de consulta:*

Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
Borrás, J.M. (dir.). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos sociales, 1996.
Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
De Puelles, M. *Educación e ideología en la España contemporánea*. Madrid: Tecnos, 1999.
Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
Echeverría, J. *Los señores del aire: Telépolis y el tercer entorno*. Barcelona: Destino, 1999.
Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogos: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
Lévy, P. *La cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: Proa/ Universitat Oberta de Catalunya, 1998.
Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los «métodos activos» a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
Navarro, R. *La escuela y el maestro en la España contemporánea (1810-1939)*. Barcelona: Textos Universitarios "Sant Jordi", 1998.
Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació

PROFESSORA: Marta MARIMON i MARTÍ

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura troncal Fonaments Informàtics i Audiovisuals desplega en el marc del pla d'estudis de la formació de mestre un conjunt d'actuacions de formació en informàtica educativa amb la finalitat de:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, bases de dades, full de càlcul).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació, a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. La Tecnologia de la Informació i de la Comunicació a la societat:
 - 1.1 Impacte de la TIC a la societat actual.
 - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1 El processador de textos.
 - 1.3.2 El full de càlcul.
 - 1.3.3 La base de dades.
 - 1.3.4 L'editor gràfic.
 - 1.3.5 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
 - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
 - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
 - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
 - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
 - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
 - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
 - a) Com a objecte d'estudi.
 - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
 - c) Repercussions en els projectes de centre.
 - 2.3 La TI a l'aula:
 - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
 - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
 - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

AVALUACIÓ:

Per aprovar l'assignatura caldrà superar una prova individual que es farà al final del quadrimestre.

BIBLIOGRAFIA:

- Monogràfic: «Nuevas Tecnologías y Educación Especial». *Comunicación y Pedagogía*, 1998, núm. 150.
- Monogràfic: «L'escola i la societat de la informació». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 19-38.
- Bartolomé, Antonio R. «Los ordenadores en la enseñanza están cambiando». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, Xavier i altres «Noves tecnologies i atenció a la diversitat». *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Cebrián, Juan Luís. «La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació». *Barcelona Educació*, 1999, núm. 4, p. 12-13.
- Dalmau, Saül. «L'ús dels mitjans informàtics a l'escola primària». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Ferrés, Joan.; MARQUÈS, Pere. (coords.) *Comunicación educativa y nuevas tecnologías*. Barcelona: Praxis, 1996.
- Gallego, Domingo J.; ALONSO, Catalina M.; CANTÓN, Isabel. (coords.) *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Grané, M. «¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?» *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Martí, Eduardo. *Aprender con ordenadores en la escuela*. Barcelona: ICE-Universitat de Barcelona/Horsori, 1992.
- Moral, José Manuel.; et al. «Sistemas Multimedia en la Enseñanza». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, Montserrat. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Navarro, Eulàlia. «Análisis de productos multimedia educativos». *Comunicación y Pedagogía*, 1999, núm. 157, p. 36-39.
- Poole, Bernard, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: McGraw Hill, 1999.
- Quintana, Jordi. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, Jordi. «Multimèdia: què i per a què», *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.
- San José, Carlos. (coord.) *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona, Horsori, 1994.
- Squires, David; Mcdougall, Anne. *Cómo elegir y utilizar software educativo*. Madrid: Morata, 1997.

WEBS RECOMANADES:

- Programa d'Informàtica Educativa (PIE)*: <http://www.xtec.es>
- Ministerio de Educación y Cultura, Programa de Nuevas Tecnologías de la Información y de la Comunicación (PNTIC)*: <http://www.pntic.see.mec.es>
- Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació (IMEB)*: <http://www.bcn.es/IMEB>
- Unesco*: <http://www.unesco.org>
- Pangea, Rosa Sensat*: <http://www.pangea.org>
- Revista Mitjans*: <http://www.bcn.es/tjussana/mitjans>
- Intercambiar información y experiencias en educación especial*:
<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>
- Aula Virtual - Recursos Educativos para Maestros y Profesores*: <http://www.nalejandria.com/>
- Redinet, sistema documental automatitzat centrat en la informació educativa*: <http://www.mec.es/redinet/>
- Base de dades de recursos educatius*: <http://www.telar.org/sala4.htm>
- Hiperespinal. Tecnologies i Educació*: <http://www.pangea.org/org/espinal/>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSOR: Jordi MARTÍ I FEIXAS

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa tractar el medi de manera interdisciplinària, tractant alguns dels principals elements temporals, espacials, materials, biològics i humans que formen part del medi. Es tracta que l'estudiant assolixi un domini ampli sobre els principals aspectes que formen part del medi, d'una banda perquè tingui un bon domini dels temes que es tracten a l'escola en les àrees de socials i naturals, i d'altra banda perquè assolixi un coneixement cultural suficient per poder desenvolupar la professió de mestre. Els temes a tractar s'exemplificaran en l'àmbit català, perquè és el medi més proper als estudiants, però tenint en compte que forma part d'un conjunt més ampli.

CONTINGUTS

1. El coneixement del medi.
 - 1.1. El medi com a sistema.
 - 1.2. La ciència en l'estudi del medi.
 - 1.3. El coneixement del medi a l'escola.
2. L'espai i temps.
 - 2.1. La construcció social de l'espai i el temps.
 - 2.2. Unitats de mesura del temps
 - 2.3. El temps històric i social.
 - 2.4. La percepció de l'espai.
 - 2.5. La representació cartogràfica.
3. Matèria i Vida.
 - 3.1. Origen i organització de l'Univers.
 - 3.2. La Terra.
 - 3.3. Materials i energia.
 - 3.4. Sistemes vius.
4. Societat i Cultura.
 - 4.1. Evolució humana i tecnologia.
 - 4.2. La població.
 - 4.3. Les activitats humanes.
 - 4.4. L'organització política.
5. Estudiem el medi.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en treballar el programa a partir de les explicacions del professor i la participació dels estudiants en diverses activitats didàctiques a l'aula. També es faran dues sortides fora de l'aula. Caldrà realitzar lectures obligatòries i altres activitats.

AVALUCIÓ:

Una prova escrita (60%). Un dossier d'avaluació sobre els diferents apartats del temari (20%). Un treball de curs (20%).

BIBLIOGRAFIA:

- Anguita, F. *Origen e historia de la Tierra*. Madrid: Rueda, 1988.
- Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.
- Biosfera*. Vol 1 a 11. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1993-1998.
- Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-rau, 1994.
- Calaf, R i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.
- Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- Claxton, G. *Educar mentes curiosas. El reto de la ciencia en la escuela*. Madrid: Visor, 1994.
- Cloud, P. *El cosmos, la Tierra y el hombre: Breve història del Universo*. Madrid: Alianza, 1981.
- Coneixement del medi natural. Actualització científica*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Ferreres, E.; Llorens, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Grup Promotor, 1989.
- Folch, R. *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona: Ketres. 1981.
- García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata. 1998.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Història Natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1986-1992.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.
- Lovelock, J. *Las edades de Gaia. Una biografía de nuestro planeta vivo*. Tusquets. 1995
- Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Simposium de didáctica de las ciencias sociales*. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.
- Trepas, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trepas, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Trilló, T. *Didáctica de les ciències naturals*. Biologia. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Matemàtica i la seva Didàctica

PROFESSOR: Pau CASAÑAS i XURIACH

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

- 1.- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps un domini dels continguts bàsics que la integren.
- 2.- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- 3.- Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS :

1.- L'educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
- 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
- 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.

2.- La Lògica a l'escola

- 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
- 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
- 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
- 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
- 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.

3.- Nombres i operacions

- 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
- 3.2. Relacions entre nombres.
- 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
- 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
- 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
- 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
- 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
- 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
- 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
- 3.10. Múltiples i divisors.

4.- Problemes

- 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
- 4.2. Tipologies de problemes.
- 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
- 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.

5.- Geometria

- 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
- 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.

- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques
 - 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
 - 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
 - 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
- 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
 - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
- 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
 - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
 - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques, per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Llibres

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bermejo, V. *El niño y la aritmética*. Barcelona: Paidós, 1990.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Castelnuovo, E. *La geometría*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Castro, E. i Rico, L. *Números y operaciones. Fundamentos para una aritmética escolar*. Madrid: Síntesis, 1987.

- Codina, R., Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Corbalán, F. *La matemàtica aplicada a la vida quotidiana*. Barcelona: Graó, 1995.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. et al. *Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Freinet, C. i Beaugrand, M. *L'ensenyament del càlcul*. Barcelona: Laia, 1977.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética I*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1982.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética II*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1992.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética III*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1995.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982
- Piaget; j. i Inhelder, B. *El desarrollo de las cantidades en el niño*. Barcelona: Nova Terra, 1971.

Revistes

- *Biaix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- «Didàctica de les Matemàtiques i les Ciències», *Educar: Revista del Departament de Pedagogia i Didàctica*. Vol. 17, 1990.
- *L'Escaire: revista de didàctica de les Matemàtiques*. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas*. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno: revista de didáctica de las matemáticas*. Barcelona: Graó Educación, 1994.

